

eBibliotek 1800

• eBøger • Klassikere • På dansk •

Nyhedsbrev 27. april 2009 - 2009:01

Indhold

Rom, Kindle og andet tidsfordriv.....	2
Nyeste udgivelser.....	3
Kommende udgivelser.....	5
Dr. Sobernheim: Tonekunstneren.....	6

Udgivet af eBibliotek 1800 v/
Kim N. Jensen.

Eftertryk tilladt med angivelse af kilde:
www.ebib1800.dk

Rom, Kindle og andet tidsfordriv

Vinterferien tilbragte familien Jensen i Rom, og jeg havde selvfølgelig håbet at kunne bringe nogle nutidige fotos fra nogle af de steder, der besøges af Pierre Froment, hovedpersonen i Emile Zolas "Tre byer"-trilogi, som vi netop har afsluttet med sidste bind, Paris, her i midten af marts.

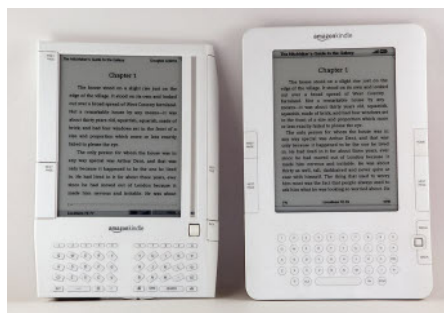
Desværre nåede jeg kun at se Forum Romanum, Colosseum og en kirke i nabolaget til det hotel, vi logerede på, før jeg stak næsen i vejret og tilbragte resten af opholdet med at studere loftet på hotelværelset. Surt, men sandt.

Af samme årsag er min tidsplan for udgivelserne her i foråret skubbet noget - planen var, at jeg havde gjort Charles Dickens' *Vor fælles ven* færdig i løbet af de lange aftener på hoteller, men den gik altså ikke ...

Billedet af Colosseum i månelys - der i øvrigt ikke optræder i Zolas *Rom* - er optaget af min datter.

Kindle

I POLITIKEN søndag den 19. april lufter Marcus Rubin under overskriften "Bøgerne er en truet race" sin begejstring over Amazons ebogs-læser Kindle. Artiklen kan læses online på

<http://politiken.dk/kultur/article693201.ece>.

Han skriver blandt andet "Den indbyggede harddisk kan rumme omkring 1.500 bøger" - "Bøgerne bliver leveret trådløst på omkring et minut" - "det [er] vanskeligt at beskrive, hvor luksuriøst det føles at ligge i solen i en park og med et klik eller to hente dagens udgave af Wall Street Journal eller The New Yorker til halv pris".

- og jeg forstår det bare ikke.

Rent bortset fra, at Kindle er bundet til Amazon - (og fra min ebogsforlagsvirksomhed ved jeg, at Amazon kræver, at MobiPocket-filerne formateres på en bestemt måde for at kunne bruges til Kindle - ikke at jeg ellers har noget mod Amazon, jeg handler der ret ofte ...) - og slet ikke

markedsføres i Europa, så fatter jeg ikke, at man vil betale 359 US \$ (lige over 2000 danske kroner - og hvis den ellers kunne købes herhjemme, skulle der jo nok lægges moms oveni) - når man for nogenlunde samme beløb for tiden kan få en bærbar pc - fx. en af de små lækre netbooks - eller en ret fancy mobiltelefon - som tilmed *ikke* er bundet til Amazon, og forøvrigt kan så meget mere end en Kindle?!

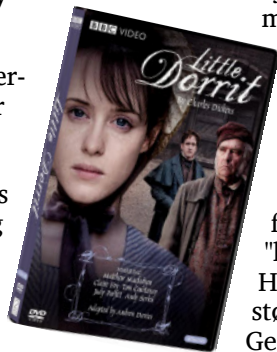
DVDer og engelske klassikere

Iøvrigt har vi - dvs. forlæggeren & hans kone - tilbragt de lange vinteraftener med at arbejde os igennem en stak DVD'er, fortrinsvis af britisk oprindelse fra BBCs vældige lager, som fx. *Far from the Madding Crowd*, *The Mill on the Floss*, *Tess of the d'Urbervilles*, *Under the Greenwood Tree* (alle fire efter romaner af "den sidste victorianer", Thomas Hardy), *Cranford*, *Wives and Daughters* og *North and South* (efter Dickens' samtidige, Elisabeth Gaskell - *North and South* har absolut intet med den amerikanske borgerkrigs-tv-serie at gøre), *Silas Marner* (efter George Eliot), *The Woman in White* (Wilkie Collins), *The Barchester Chronicles* og *The Way We Live Now* (efter Anthony Trollope). Sidstnævnte virkede

sært aktuell i lyset af ITFactory-affæren - at bruge andres penge på alt muligt andet, end de er beregnet til, er BESTEMT ikke nogen ny opfindelse!)

Endelig er vi lige blevet færdige med *Little Dorrit* (efter Dickens' roman af samme navn; den ankom frisk fra DVD-pressen for en måneds tid siden.) BBC er for nylig blevet færdig med at sende den, og man kan kun håbe, at DR2 eller TV2 Charlie forbarmer sig over de danske seere med hang til den slags. Det er ikke en af Dickens' mest gennemtærskede klassikere, men den har det hele: En ung og beskeden kvindelig hovedperson, hendes tåbelige familie, en mandlig hovedperson, hvis alder svarer til den kvindeliges og som tilmed er rar og af ikke ringe udseende, samt ikke mindst dennes moder, der med Bibelen i hånden forsvarer sig mod dels resten af verden, dels sin egen dårlige samvittighed; hendes tjener, samt

ikke mindst en klassisk fransk morder.

Men hvad jeg egentlig ville frem til med denne oprensning, var, at det forekommer ganske overraskende, hvordan "de mindre ånder" i den victorianske litteratur i nutidige fortolkninger klarer sig forbløffende godt overfor "klassikerne". Thomas Hardy virkede en anelse støvet, det samme gælder George Eliot, medens Anthony Trollope og Elisabeth Gaskell virker forbløffende friske og underholdende - hvis man har sans for den slags, og kan læse mellem linierne, for der foregår nemlig en hel del i dialogerne og mimikken, der ikke viser sig som ydre handling. Herfra kan det ikke noksom anbefales at man snarest lægger hånd på *Cranford* og *The Barchester Chronicles* (med Alan Rickman i sin debutrolle som den sledske kapellan Obadiah Slope, samt

bl.a. Donald Pleasence, Susan Hampshire og Nigel Hawthorne) - og hvis man er til det mere romantiske, så prøv også *North and South*. Desvær-

re er det nok ikke muligt at skaffe nogen af dem med dansk tekstning - til gengæld får man dem nærmest smidt i nakken hos amazon.co.uk (og husk, at det er der, de skal bestilles - hvis man bestiller fra amazon.com eller andre af amazons ikke-europæiske sites, ryger der told og toldbehandlingsgebyr på, og så er det ikke billigt mere!) for omkring 8 £-selv om det er med dansk moms, er det ikke mange penge, pundet jo ikke meget værd for tiden.

Nyeste udgivelser

De fem fortællinger af Rahbek er:

Hanna von Ostheim - Hanna bliver gift med sin elskede Wangenthal, der dog er mere kølig i sine følelser for hende. Da han forelsker sig i en anden, viger Hanna frivilligt pladsen og forsvinder. - Indtil den dag, da Wangenthal står anklaget for mord - på hende. Det er en ganske særpræget historie, og anbefales meget!

Mindesmærkerne - om en drengs lærerige venskab med en gammel særling. Hvordan han er endt sådan, får man antydningssvis at vide i løbet af historien.

Bomhuset - en vandrer kommer til Bomhuset, hvor en gammel eneboer fortæller sin historie. Engang var han minister ved et tysk hof, men ved sin retlinethed lagde han sig ud med alt og alle.

Selvmoderen af kærlighed - da plejebarnet August og hans kusine Magdala bliver forældreløse, optages Magdala i huset hos den snobbede arveonkel, medens August overlades til at klare sig selv. Da Magdala en dag står for at skulle giftes med en fransk emigrant, der kun er ude efter hendes onkels penge, aner August uråd, men hverken Magdala eller hendes onkel vil tage ham alvorligt.

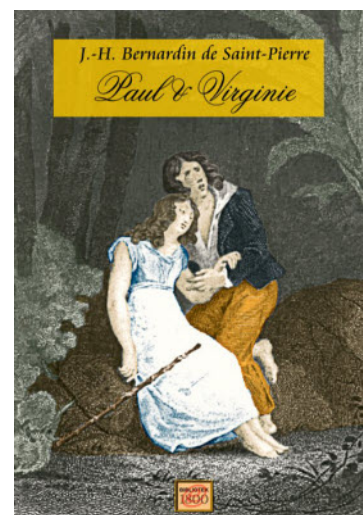
Børnekopperne - en enetale af konen i huset om den velsignelse det har været, at hun i sin ungdom fik børnekopper. Historien er optaget i en af de "kanoner" (Dansk Litteratur-Kanon) der greb så meget om sig i Brian Mikkelsens kulturministerperiode.

Hanna von Ostheim og *Mindesmærkerne* er hentet i *Vers og Prosa af Knud Lyne Rahbek*. Chr. Steen og Søns Forlag 1883; *Bomhuset*, *Selvmoderen af kærlighed* og *Børnekopperne* i *Fortællinger fra Oplysningstiden af Rahbek Pram og Tode*, Gyldendalske Boghandels Forlag, 1902. Forsiden er

et udsnit af Caspar David Friedrich: *Frau am Fenster* fra 1822.

(ISBN 978 87 7979 164 0)

Pris 50.-

Paul og Virginie er nok en af de klassikere, som de fleste - eller i hvert dem, der har interesse for periodens litteratur - har hørt om, men knap så mange har læst. Her er så chancen!

Historien er nogenlunde som følger: Den unge la Tour gifter sig med en adelsfrøken og da dennes forældre af samme årsag slår hånden af hende, flygter parret til Mauritius. La Tour

dør, og efterlader sin gravide kone til at klare sig som hun kan bedst. Hun bosætter sig i en afsides liggende dal sammen med en veninde, der med den uægte søn Paul er i nogenlunde samme situation som hende. Nogen tid efter nedkommer hun med datteren Virginie, og de to børn vokser op med deres mødre i smuk samdrægtighed og overensstemmelse med den omgivende natur.

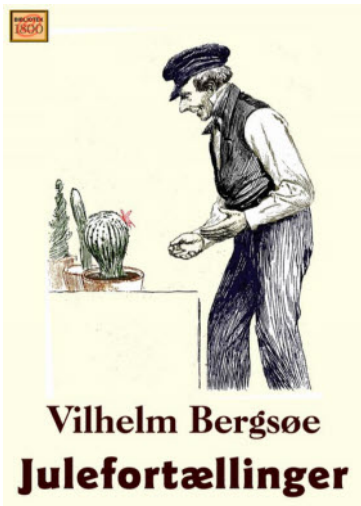
Men en dag modtager Virginies moder et brev fra Frankrig, hvor hendes moster, der aldrig har villet kendes ved hende, opfordrer hende til at komme hjem, og - hvis hun ikke ønsker det - da at sende sin datter hjem for at blive opdraget som adelsfrøken og arving til en større formue. Paul vil imidlertid ikke skilles fra sin Virginie, og kun ved et bedrag lykkedes det de to mødre at få indskibet Virginie til Frankrig.

Paul og Virginie er skrevet i 1788 under indtryk af Rousseaus ideer om, at lykken kun opnås ved at leve i dyd og ærbarhed og overensstemmelse med naturen. Og i overensstemmelse hermed er Virginies afrejse til Paris kun begyndelsen på alle ulykkerne.

Denne udgave er fremstillet efter: *Povl og Virginie* af Bernardin de Saint-Pierre, oversat af Carl Michelsen (1842-1911). A. Christiansens Kunstforlag, København 1897. Forside efter en illustration af Alexandre Joseph Desenne (1785-1827), som venligt er stillet til rådighed af Lejf Rasmussen fra Dansk Jules Verne Selskab. Desenne var i begyndelsen af 1800-tallet en meget anvendt illustrator af franske klassikere, bl.a. Racine, Molière, Jean-Jacques Rousseau, Voltaire og Lamartine, samt af en fransk udgave af Don Quichotte.

(ISBN 978-87-7979-165-7)

Pris: 25.-

Bergsøes Julefortællinger har for de flestes vedkommende ikke meget med jul at gøre, men er snarere en stak almanakhistorier af meget blandet karakter - velegnet til højtlesning i gråvejr og tåge, og gerne med ild i brændeovnen. Samlingen indeholder:

- **Aron Meiers testamente**
Da Aron Meier dør, efterlader han fire store kaktus - den af hans efterlevende nevøer, der først får blomst i en af dem, arver hans formue!
- **Slaget ved Gaabense**
Engelskmanden angriber Falsters kyst, og den lokale milits står rådløs. Men Ole Krumben har sejlet på Kina og kan nogle tricks.
- **Da flaget faldt**
Det er sidste nat i den danske koloni Trankebar, der er solgt til England.
- **Den sælsomme gæst**
Døden besøger landsbyen Randbøl. Den har nogle ting at fortælle den lokale smed, der er "ateismus" og "sjoselist".
- **Det var nissen**
Eybens småfine forældre planlægger en juleoptræden med sønnen i hovedrollen som nissekonge. Eyben er nærmest panikslagen, og allierer sig med Peer Røgter.
- **Prinsessen, som ikke ville lære at spinde**
Prinsen af Silkeormenes Land vil giftes med kejserens datter - dog skal hun først lære at spinde. Det har hun ikke meget lyst til.
- **Da "Jarl" gik under**
Kaptajn Lykke kommer til Bornholm for at hyre en gammel kammerat som styrmand.
- **Ninizza**
En mystisk dansker vandrer søgende rundt i Rom med et gammelt portræt af en ung pige.

Vor udgave af *Julefortællinger* er fremstillet efter første-udgaven, der udkom på Gyldendalske Boghandels Forlag (F. Hegel og Søn), København 1893. Forside efter en illustration af Alfred Schmidt (1858-1938) til *Aron Meiers Testamente*, som vi har fundet i *Wisbechs Almanak* for 1892.

ISBN 978 87 7979 163 3

Julefortællinger var årets julegave fra forlaget i 2008, og kan hentes kvit og frit på forlagets hjemmeside.

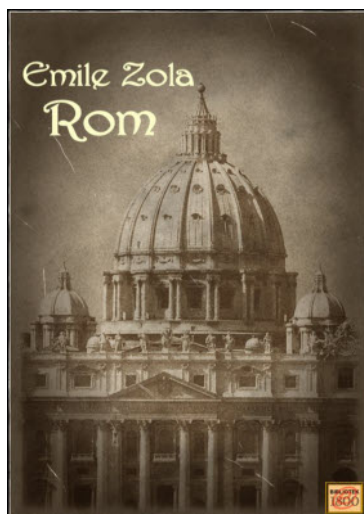
- **Rickshawgenfærden**
Jack Pansay har en hed affære med en smuk enke. Han bliver dog snart træt af hende, men hun nægter at acceptere dette - selv efter at hun er død.
- **Min egen sandfærdige spøgelses-historie**
Forfatteren overnatter i en faldefærdig gammel bungalow. Om natten hører han lyde fra et ikke-eksisterende værelse ved siden af.
- **Morrowbie Jukes' mærkelige ridt**
På en fornøjelsestur falder Morrowbie Jukes ned i en kløft, hvor de levende døde holder til.
- **Manden, som ville være konge**
De to eventyrere Daniel Dravot og Peachey Carnehan drager ud for at gøre sig til konger over det vilde Kafiristan. Et par år senere vender Carnehan tilbage som halvblind invalid, og har en fantastisk historie at fortælle. - *Manden som ville være konge* er filmatiseret et par gange, første gang i 1950 som en halvtimes episode i en TV-serie, anden gang i 1975 som en "full feature movie" med ingen ringere end Sean Connery og Michael Caine som de to eventyrere og Christopher Plummer som Kipling - en film der jævnligt, dvs. vel en gang om året, får en tur i DVD-afspilleren "her på forlaget".

Denne udgave er fremstillet efter Rudyard Kipling: *Lille Willie Winkie - Under Cedrene - Rickshawgenfærden*. V. Pios Boghandel, København 1912, oversat af A. Halling (1869-1917) - Forordet oversat af Kim N. Jensen (1955-), der også har redigeret. Samlingen udkom første gang i 1888 med titlen *The Phantom Rickshaw and other eerie Tales*, A. H. Wheeler and Co. Allahabad / Sampson Low, Marston, Searle and Rivington, London. Til forsiden er anvendt et

udsnit af forsiden fra den indiske førsteudgave.

(ISBN 978-87-7979-167-1)

Pris: 25.-

Så nåede vi til vejs ende med Zolas "Tre byer", beretningen om den katolske præst Pierre Froment - 3000 sider fra Politikens Trykkeri, en i det store og hele uforkortet oversættelse direkte fra den franske feuilleton-udgave i bladene *Gil Blas* (Lourdes) og *Le Journal* (Rom og Paris). Den originale udgave bærer sine steder præg af, at det har skullet gå hurtigt, men vi har undervejs konsulteret en samtidig amerikansk oversættelse, og har forhåbentlig fået ram på de fleste bommerter.

I *Rom* er der gået 5 år efter pilgrimsrejsen til Lourdes. Pierre Froment har skrevet en bog om den fornyelse af den katolske kirke, han mener er nødvendig - "Det nye Rom". Bogen er blevet indberettet for Index-kongregationen, en efterkommer af Inkvisitionen, der beskæftiger sig med fordømmelse af bøger, som man finder upassende og skadelige for den romersk-katolske kirke, og i den anledning er Pierre blevet inviteret til

Vatikanet for at forsvare sit værk.

Han regner med at være der en fjorten dages tid, men hans ophold skal vise sig at blive meget længere - det er ikke så nemt at få de rette mennesker i tale i et Rom, hvor gejstlig rivaliseren, intriger og mord hører til dagens orden, og hvor det vigtigste spørgsmål er, hvem der står forrest til pavetronen, når Leo den 13. er død. Paven selv er nærmest indespærret i sit Vatikan, den smule af Pavestaten, der er tilbage, efter at det befriede og samlede Italien har erobret Rom.

Samtidig oplever han naturligvis dagligdagen i Rom, fester i de formuende kredse og fattigkvarterets elendighed, en kærlighedshistorie mellem to af beboerne i det hus, hvor han er indlogeret og meget andet, før han desillusioneret kan drage hjem til Paris.

Denne udgave er fremstillet efter *Rom. Roman af Emile Zola*. Politikens Trykkeri, København 1896.

Forsiden er fremstillet efter et (i øvrigt nutidigt) foto af Peterskirkenes kuppel.

ISBN 978-87-7979-166-4

Pris: 75.-

Og endelig i *Paris* er der igen gået nogen tid - tre år efter hjemkomsten fra Rom. Pierre Froment har begravet sig i velgørenhedsarbejde i Paris og sin virksomhed som præst. Han regnes nærmest for at være en levende helgen, men er dog - en præst uden tro.

Han bliver vidne til de riges såkaldte velgørenhed - over for dem, der indordner sig - det franske retssystemets behandling af dem, der ikke gør

det - og oplever samtidig på nært hold de partipolitiske intriger i Deputeretkammeret i forbindelse med en bestikkelsessag.

Uden egentlig at ville det indblandes Pierre desuden i et anarkistattentat, der fører til hans genforening med broderen Guillaume og dennes familie, og til sidst kommer han også overens med sin manglende tro. Vi skal undlade at komme nærmere ind på den temmelig spektakulære slutning på romanen - det ville være synd at afsløre ...

Denne udgave efter: *Paris. Roman af Emile Zola*. Politikens Trykkeri, København 1897

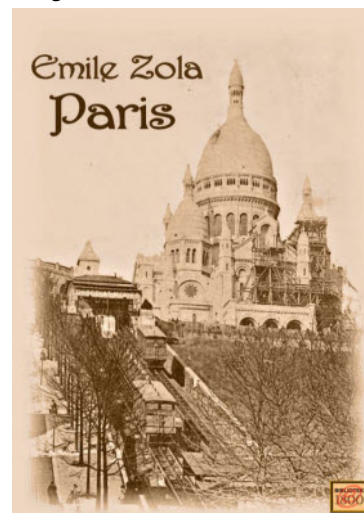
Forsiden er fra et postkort af den endnu ufærdige Sacré Coeur-kirke, ca. 1900.

ISBN 978-87-7979-168-8

Pris: 75.-

For både *Rom* og *Paris* gælder, at de er redigeret af Vivi N. Jensen © 2009

Ligeledes at den oprindelige oversættelse ikke er oplyst i bogforlægget, og at originaludgaven udkom som Feuilleton i *Le Journal*, Paris hhv. 1896 og 1897.

Kommende udgivelser

Som det også fremgår af artiklen på forsiden er vi noget bagud med de eBøger, der er planlagt til udgivelse her i foråret. Men vi kommer vel på omgangshøjde igen! - på et eller andet tidspunkt - og allerede inden for de næste fjorten dage kan man se frem til

- Morgan Robertson: *Titans forlis* (+ to kortere fortællinger, *En skæbnesvanger fejltagelse* og *Det usynlige lys*)
- Vilhelm Bergsøe: *Bruden fra Rørvig*
- Jules Verne: *Drama i Livland*

Dr. Sobernheim: Tonekunstneren

Novellen i dette nummer af nyhedsbrevet er en fortælling af Hoffman'sk tilsnit af en vis Dr. Sobernheim, en forfatter, om hvem det stort set ikke har været muligt at finde nogen fakta, ud over at en dr. Sobernheim var medlem af en litterær kreds omkring digteren og redaktøren Moritz Gottlieb Saphir i Berlin i anden halvdel af 1820'erne. "Dr. Sobernheim" kan være identisk med lægen Joseph Friedrich Sobernheim (1803-1846), der for øvrigt ligesom E. T. A. Hoffmann var født i Königsberg i Øst-Preussen. Men ud over det tidsmæssige sammenfald og det faktum, at han tilbragte det meste af sit liv i Berlin, har vi ikke kunnet støve noget egentligt belæg op for, at J. F. Sobernheim har forfattet andet end medicinske værker - og altså heller ikke nærværende.

Historien er fundet i ugebladet "Allernyeste Skilderi af Kjøbenhavn", 1833, nr. 6 - 10. Bladet blev redigeret af Hans Chr. Wosemose (1784-1862), der også er hovedansvarlig for oversættelsen af *Tonekunstneren*. Wosemose brugte i øvrigt også en del mindre tekster af førnævnte M. G. Saphir i sit blad - så en eller anden sammenhæng kan man måske nok finde. Vi er forøvrigt meget villige til at lade os belære, hvis nogen af vore læsere skulle have tilgang til kilder til dr. Sobernheims identitet og øvrige produktion.

* * *

Allerede tabte midnatsklokkens sidste klang sig i det fjerne, da jeg endnu vandrede rundt i det store, herlige Berlins gader. Månen, som stod op i dette øjeblik, kastede sine sølvstråler på husgavlene, og oplyste min vej. Der lå den for mig, den store, skønne stad, med alle sine paladser, tårne og bygninger, kold, øde og uddød, eftersom intet levende væsen rørte sig indenfor dens ringmure. De høje huse så hånlige ned på mig, fra intet vindue strålede lysets selskabelige lue; allevegne, overalt dybt mørke, allevegne død. - Kun hist og her kunne man høre nogle forelskedes sagte hvirken langt borte, og forbirullende vognes hule raslen afbrød rædselsfuldt den monotoni, som herskede. Dog - oven over mig var det lyst, myriader af stjerner funkede på den

klare himmelkugle og udgød deres kvægende lys over det natlige mørke.

"Således," tænkte jeg, "netop således forholder det sig med mennesket; lokkende drømme omgøgler ham på hans livs morgen, rige, blomstrende billeder i den venligt vinkende fremtid bringer hans bryst til at svulme, gyldne forhåbninger tilsmiler ham, alle vegne ser han kun den lysende sol, allevegne den strålende lykke, og livets rædsler og natside er ham fremmede. Men kun alt for ofte forstyrres en misundelig fantasi sværmeriske planer, og de idealer, som han skabte sig, styrter fra deres højde ned på den hvasse virkeligheds Jord. Stedse ødere, stedse tommere bliver der i hans bryst; for den vildfarende tanke, at ville omfavne verden med kærlighedens arme, helbreder den bitre resignation ham, og i stille ensomhed fælder han angerens tårer. Omkring ham stivner egenkærlighedens is allerede, med sit trofaste hjerte finder han ikke et, som med liv trykker sig op til hans, og føler med ham, og han står alene i en kreds af mennesker, der er som døde for ham. - Da hæver han sit blik, der søger efter trøst, mod det høje, og håbets milde stråle falder ned i fortvivlelsens mørke nat, og troen på en skønnere fremtid leder ham trofast og, sikkert gennem klipper og afveje, gennem det alt skjulende mørke, til den stille havn, der, hvor dagens gyldne porte åbner sig og den unge morgenrøde spreder nattens mørke. Og således vil også denne stad, som nu ligger i dyb slummer, ved den hilsende sols første stråle, vågne; af de huse, der nu står som øde, vil den brogede menneskevrimmel trænge sig frem; en travl syslen og virken vil bevæge sig allevegne; da bliver det levende på gaderne og de offentlige pladser, og den fremmedes studsende blik vil, fuldt af beundring, betragte det store, herlige Berlin!"

Således var jeg, idet jeg lod mine fødder have frit løb, kommet til et gadehjørne, og bøjede ind i en lille gyde, der syntes kun at bestå af få isolerede bygninger. Jeg troede allerede at måtte vende om igen, da jeg ved enden af gyden ikke fandt nogen udvej, idet jeg pludselig nogle skridt fra mig hørte toner af et clavicymbal. Intet gør et så dybt indgribende indtryk på mig som enkelte, afbrudte, på hinanden rask følgende akkorder på clavicymbalet; de greb mig med en

navnløs magt, og jeg gik sagte nærmere hen til den bygning, hvorfra tonerne lød. Forgæves søger mit øje et lys. Både for oven og for neden var der mørkt. Det lille, uanselige hus, med synlige spor af nært forestående faldefærdighed, de kirkeagtige, buede vinduer, som, fulde af åbninger, gav den indstrømmende luft frit spillerum, såvel som de høje trin, der gik op til indgangen, og som man ikke kunne betræde fare for at glide ned, alt dette fængslede min hele opmærksomhed. Men pludselig blev der stille, ingen lyd hørtes, og jeg troede allerede at have narret mig selv på en sælsom måde, da tonerne klang på ny i hele, længe udholdende akkorder, der greb ind i hinanden og dannede de mest sammenslyngede overgange. I anslaget lå dybt vemod, bitter spot og lidenskabens klart luende ild; passagerne blev stedse mere spiralformede, modulationerne stedse mere disharmoniske, udgangene stedse kækkere og mere forvovne. Ligesom havets bølger, oprørte af den heftige storm, henruller skummende, og, ligesom veklagende, brydes mod de bratte klipper, således rullede og bølgede tonerne, som lød fra bassens inderste dybde. Medens den venstre hånd med stigende kraft udførte de mørke variationer, mesterligt behandlede grundtemaet i skærende dissonanser, og sprang hånende til siden, snart i ujævne arpeggioer eller harpeakkorder, snart i løb og spring, havde den højre en mild og munter sats, der strålede som en lysende stjerne i bastemaets nat. Forgæves bestræbte den sig for at blive sin karakter tro i forskellige former og vendinger, og at undgå det rædselsfulde i bassen, som nærmede sig den. Denne fo'r uimodståelig afstod, stedse fyrigere, stedse vildere, og overvandt alle vanskeligheder; stedse sagtere og mattere fulgte diskanten, den vaklede, og et muntert anstrøg af dens tema skinnede næppe mere igennem. Bastonerne havde med deres almagt revet det til sig og smeltet det sammen med sit eget; jeg hørte de sidste suk af temaet, som dalede ned fra sin solhøjde, indtil det endelig forstummede ganske under toner, der stedse blev svagere, og tabte sig i en hul klang i det fjerne. Da lød pludselig i nattens mørke en rædselsopvækkende stemme fra det øverste stokværk: "Hu, hu, hu! - Det var Døden!" og vinden peb frygteligt igennem de åbne vinduer, et snehvidt hoved viste sig højt oppe og råbte med skurrende stemme:

"Kom kun herop, min kære! jeg venter Dem."

Da betog en aldrig følt angst mig, feberagtigt rystede jeg i døren, som jeg havde grebet fat i, og med en hult klagende tone sprang de halvt rådne, ældgamle sammenfældninger op. Det var dyb nat omkring mig, min fod stødte på en vindeltrappe, hvis små og tilspidsede trin syntes kun at være bestemte for en beboer af dette hus. Forgæves søgte den højre hånd et vejledende rækværk; på begge sider var der åbent; trapperne snoede sig stedse højere op, rummet blev stedse smallere, opstigningen stedse farligere. Endelig havde jeg lykkeligt nået det sidste trin; en lang, mørk gang tog imod mig; gennem de af vinden udslåede vinduesruder faldt månens blege lys; de høje, brogede vægge, på hvis farve tidens tand havde gnavet voldsomt, og som oventil dannede en hvælving, i hvis midte en lille lampe blussede sparsomt, og hvert øjeblik var nær ved at slukkes, var ikke i stand til at forjage en angst, som trængte sig stedse mægtigere og mægtigere ind på mig. Gangen førte til en nærliggende korridor; næppe havde jeg nået den yderste ende af den, førend det susede og flagrede omkring mig - det var en flok natugler, som jeg havde jaget op af deres smuthuller, og som fløj langs hen ad gangen. Da jeg nu havde fast besluttet at vove alt, drejede jeg ind i en niche, og befandt mig ved indgangen til et lille værelse.

Jeg blev stående som fængslet på dørtærskelen, med blikket stift rettet mod midten af værelset. Her stod et askegråt, gammelt klaver, som hvert øjeblik truede med at styrte sammen under sin egen tyngde, og foran det sad en mand i den forunderligste klædning. En lang talar omslyngede knokkelskikkelsen, og lå i de mest brogede folder; på denne var alle instrumenter afbildede i nogenlunde passende forhold. Mandens snehvide hår faldt ned på hans skuldre, øjet var henvendt mod himmelen, omkring munden spillede et ironisk smil, og den græske, fint bøjede næse var her det mest fremtrædende. De udtærede, blege kinder, som tårerne rullede ned ad, de i modsætning til det milde udvortes på klavertangenterne krampagtigt sammenfoldede hænder og det lange skæg, som hang ned til det blottede bryst, vakte hos mig en blanding af ærefrygt og modvilje, som jeg forgæves bestræbte mig for at fortrænge. På fødderne var anbragt små sølvklokker, og et instrument, som ikke viste sig tydeligt, af hvilket

jeg kun kunne skimte svage omrids, og hvorpå hans fødder hvilede, syntes at tjene et særegent formål. Jeg stod endnu stadig ved døren, og holdt med magt mit åndedræt tilbage, for ikke at afbryde den frygtelige stilhed, som herskede omkring mig. Men pludselig forvandlede stenen sig, der blev levende rundt omkring; basser, violiner, fløjter, horn, klarinetter, fagotter og oboer syntes at rejse sig fra talaren, og vildt larmende toner gennemfo'r mig. Ængstelig, drevet af en mørk magt, greb spilleren i tangenterne og slog og hamrede, imedens han ufri-villigt udstødte enkelte lyde.

På ny begyndte bassens kamp med melodien; dog, frygteligere og mægtigere rullede tonerne, stedse mere fuldt af rædsel blev mandens åsyn, øjnene funkede, fra de skummelt sammenrynkede øjenbryn fo'r den dybest vredes lyn, det blødt nedfaldende hår rejste sig i vejret, de blege kinder fik en mørkerød farve, og det rædselsfuldt tonende "hu, hu!" klang stedse på ny med skurrende stemme. Bassen havde allerede bemægtiget sig temaet på dets fromme gang og indflettet nogle toner i dets akkorder, da de små sølvklokker lød, og den himmelske musik dukkede op af tonernes hav med ny magt, indtil den endelig klang ganske rent, og bassen, som veg tilbage i de sælsomste overgange, tabte sig efterhånden som den fjernt rullende torden. Da råbte spilleren: "Det var livet! Det gode har sejret!" og faldt på knæ, idet han opløftede sine hænder til Gud. Grebet af de følelser, som bestormede mig, henrevet af øjeblikkets magt, sprang jeg hen til ham, og råbte med bevæget stemme: "Hvem er du, gådefulde væsen, og hvorledes kan jeg begribe dig?" Da smilede oldingen så mildt, greb min hånd, og sagde: "Du alene har vovet gennem nattens mulm, rædsel og forfærdelse at betræde den af ulykken dybt nedbøjedes dørtærskel. Du bævede ikke tilbage ved synet af oldingen med det sælsomme udvortes. Medlidenshed synes at bevæge dit hjerte. Du skal erfare alt. Følg mig!"

Han greb, uden at afvente mit svar, lysestagen og jeg fulgte ham med vaklende skridt. Vi kom ind i et rummeligt værelse, som stod i den sælsomste modsigelse til de forrige. Ikke kostbare, men dog med smag udvalgte møbler stod i skøn orden; et langt bord, dækket med sort klæde, hvorpå der lå en lut, opslåede noder og adskillige bøger, stod midt i værelset. På de skønt dekorerede vægge hang udmærkede billeder af Palestri-

na, Allegri, Leo, Durante, Graun, Händel og Haydn. Men vejviser gav mig et stumt vink om at sætte mig ned, og gik hurtigt bort gennem en sidedør. Det nye, uventede syn og det hjemlige, muntert imødekommende, i den mest bizarre kontrast til det fremmede og frastødende, som jeg netop havde set, gjorde en god virkning på mig - jeg var beroliget. Et indholdsrigt og godt udstyret bibliotek tiltrak sig min opmærksomhed; forundret stod jeg nogle minutter foran det og mønstrede med flygtigt blik værker, som næsten i alle videnskabens og kunstens grene hidrørte fra de største mestre i alle tidsaldrer. Fredeligt stod ved siden af hinanden *Sakuntala* af Kalidasa i Schlegels oversættelse, Homers *Iliade* og Platons *Republik* ved siden af Schillers *Åndeseeren*, Schellings *Verdenssjæl* og Goethes *Faust*; ved siden af Sophokles' og Euripides' sørgespil stod theosoffen Boehme, Spinozas skrifter og *Dalens Sønner* af Zacharias Werner. Lichtenbergs, Hippels, Hamans, E. T. A. Hoffmanns, Jean Pauls værker og Tiecks *Phantasus*, som havde sin egen afdeling, savnedes heller ikke. Den sidste afdeling bestod af Forkels, Albrechtsbergers, Rochlitz' og andres musikalske værker. Men mærkværdige og højst interessante var læserens anmærkninger i hver bog, hvoraf der lige så vel fremstrålede dyb følelse, klar, fordomsfri anskuelse og åndfuldt greb om tingene, som der på den anden side var indstrøet de barokkeste og bizarreste ideer og højst forunderlige indfald.

Således stod der blandt andet om E. T. A. Hoffmann og Zacharias Werner følgende:

"Dog du, min Hoffmann! kun du kan forstå mig således, som jeg lærte at forstå dig. Og da jeg forstod dig, da lå din sjæl klar for mine øjne, og jeg læste i en oprullet bog, og ordene traf mit hjertes harmoniske strenge, og jeg blev udsonet med dig: Jeg så dig. - Dit lyse øje så op mod stjerneteltet, hist oppe søgte du, hvad du ikke kunne finde her nede. Hvem formaster sig til med fræk hånd at gribe ind i dit livs kæde med sin snæverhjertede anskuelse og selv, når du i den fremblomstrende solblomst ser den blomstergnavende orm, når du i din stolt leende lykke aner ulykkens mørke dæmon, når du bliver det godes bestandige kamp mod det onde var, så griber dine tro tegninger ind i det menneskelige hjerte; for du har skildret det menneskelige. *Ja, min Hoffmann! Du har levet for århund-*

reder, mange har læst dig, få forstået dig, de færreste begrebet dig."

Således læste jeg i Schellings *Verdenssjæl* følgende indholdsrige steder, skrevet med rødt blæk:

"Store mand, du, som gik foran dit århundrede, og bestræbte dig for at oplyse naturens evige dunkelhed med lysets fakkel! Du høstede utak for din umage. Forskere i alt, som tumler sig fantasiløst, driver et dukkespil med naturen og udgiver sig for at være dine ætlinger, udbreder med markskrigeriets basun deres lærdommes ukrudt, som yngler i en mystisk jordbund. Dog, kun de legemlige ords tomme spil, der søger deres hjem i de abstrakte begrebers rige, toner hult fra disse pseudo-schellingianeres forstemte strenge. Andre, som, fordi de ikke begriber det høje og guddommelige i din lære, trætter sig med at beskyldte dig for flæguderer, arbejder, i forening med hine, på at frarive dig den laurbærkrans, som Verden har snoet om dit hoved. Også min Boehme blev falskt forstået; dog, det himmelske, som ligger i hans værker, kan kun fængsle et lignende sind; den kolde tænker, som vil overdøve det følende hjerte med metafysisk klang, ser i ham kun en forvildet, en sværmer; og således går det også dig, ånd! for hvem jeg bøjer mine knæ, og således vil det gå dig endnu længe, indtil en opvoksende efterslægt vil hædre dig efter din fortjeneste, og, uden at blændes af noget, forstå at værdsætte din ånds skabninger, indtil navnet, Schelling, en gang skal blive entydigt med det mest ophøjede og største."

Endelig fandt jeg under Sophokles' *Antigone* denne mærkværdige anmærkning:

"Siden Schillers *Bruden fra Messina* og Werners 24. februar, har de nyere digtere valgt et græsk fatum til stof for deres fremstillinger, og den, som levende føler, hvorledes Skæbnen ofte uforklarligt og dunkelt bestemmer os uvikårligt i vort tilværs dyrebareste og vigtigste øjeblik - hvorledes en eneste omstændighed - kald den tilfælde, eller bestemmelse, ligesom I vil! - griber så afgjort, så indholdstungt ind i vore handlingers kæde, og overvinder os i selve vor modstand, den vil ikke så let bryde staven over Müllners, Houwalds og andres skæbnestykker, og ikke ubetinget sætte lid til hine diktatoriske smagsdommere, som med forrustne aristokratiske sætninger beviser, hvorledes et sørgespil må forfattes, som lod en ny tid og dens barn, det nye liv, sig indtvinge i

forældede, skolastiske bestemmelsers tætsluttende og indsnævrende snøreliv!"

Dog - hvor forbavsedes jeg, da jeg i et hjørne fandt en stor pergamentsrulle, som havde titlen: *En ulykkelig Tonekunstners Liv*, med det homeriske motto:

Lid kun tålmodigt, mit hjerte! end hårdere har du jo lidt.

Da jeg endnu holdt pergamentsrullen i hånden og nøjere betragtede den temmelig ulæselige håndskrift, trådte ejeren ind i en ganske anden klædning. En sort, noget forældet, men dog endnu godt passende overkjole, og hovedhåret, som han nu havde bragt i orden, gav ham igen et meneskeligt udsende. Efter at have gået frem og tilbage nogle gange, blev han stående foran mig, greb min hånd og sagde i en bevæget tone: "De er formodentlig forbavset, min herre, over de sælsomme optrin, som De netop har oplevet, og jeg kan ikke fortørnes på Dem for det. De ønsker en opløsning af den uhørte gåde, og jeg vil ikke dølgge den for Dem. Denne pergamentsrulle indeholder løsningen, den er nøglen til mit liv, den omfatter en ulykkelig tonekunstners rædselshistorie, som en ond skæbne har forfulgt med de hårdeste slag. Lær derfor, unge mand! hvorledes Jordens søn i ulyksalige øjeblikke kan styrte ned fra sin drømte saligheds højde til forråvelsens dybde! Lær deraf, hvor ofte en tredie magt griber forstyrrende ind i vort livs kæde, og lumsk frarøver os det højeste, vi besidder! Lær deraf, at der gives naturkræfter, som er tildelt enkelte dødelige, hvorved det bliver dem muligt at bestemme, styre og beherske vort Jeg ved deres Jeg efter deres uindskrænkede vilkårlighed, og at den dyriske magnetismes væsen, med hensyn til dens inderste konstruktion og dybere betydning, ligger endnu stadig i det mørke kaos. Skikkelser, som volder ulykke, river den ud af graven, udbreder fordærvelse og død, hvor de nærmer sig, indtil de, idet de selv synker stedse dybere, styrter sig selv i den ondes magt!"

Her blev hans blik fyrgere, stemmen sitrede, han vinkede ad mig, at jeg skulle gå. Jeg adlød; men da jeg stod på dørtærskelen, og døren nu åbnedes, ilede han hen til mig, hans øjne svømmede i tårer, han trykkede mig til sit hjerte, og råbte i en tone, som jeg aldrig skal glemme: "Lev vel, for evigt vel! og bed til Gud for mig, at han ved sin nåde ville frelse mig af vanviddets kløer!"

Jeg styrtede i den sælsomste bevægelse ned ad trappen og åndede først friere, da jeg befandt mig på gaden.

Da jeg var kommet hjem, oprullede jeg den skæbnefulde pergamentsrulle, som skulle give mig nøglen til gåden, og læste følgende:

"Jeg er eneste søn af den afdøde organist, Joseph Werner, ved kuppelkirken i K. Allerede fra min tidligste ungdom af erindringer jeg, at jeg havde en uimodståelig drift til musikken, og når naboens børn legede og jublede, sad jeg ved det gamle fodklaviatur på min faders orgel og prikkede på tangenterne, og glædede mig kongeligt, når et sted lykkedes mig og tonede mig harmonisk i møde. Hele timer kunne jeg tilbringe med denne kongelige syssel, og jeg tænkte ikke på andet. Selv måltidet forsømte jeg ofte, indtil den bekymrede moder skældte mig dygtigt ud, og fader, som tog mig i beskyttelse, faldt den fortørnede i talen, og søgte med blide ord at stille hende tilfreds. "Lad du Wilhelm være, moder!" hørte jeg ham da sige, "drenge har kærlighed og lyst til musikken, og om Gud vil, håber jeg endnu engang at opleve glæde af ham," og moder fortørnedes ikke mere og trykkede mig til sit hjerte, og sagde med tårer i øjnene: "Gud Herren styre alt til det bedste!"

Men jeg glædede mig højligt, da fader efter bordet sagde til mig: "Wilhelm! Du skal blive hele dagen ved clavicymbalet," og idet jeg sprang højt i vejret, som havde jeg fundet de vises sten, hoppede jeg hen til ham, når jeg havde udsøgt en melodi, og spillede den for ham med udtryk. Derpå trykkede han mig i sine arme, kyskede og klappede mig, og mente, at jeg en gang ville blive en dygtig tonekunstner.

I mit tiende år var jeg allerede temmelig fortrolig med instrumentets virkemåde, og selv nogle vanskelige sonater af min faders komposition spillede jeg med den fornødne grad af færdighed til deres forundring, som hørte mig. En dag - det var min tolvte fødselsdag, sad jeg hen imod aften, da Solen allerede forsvandt bag ved bjergene og kun dens gyldne rand endnu farvede himlen rød, ved clavicymbalet; jeg havde for mig et tema med variationer af abbed Vogler, og spillede - idet jeg glemte alt omkring mig. Aldrig før havde jeg anet, at musikken således kunne bemægtige sig det menneskelige hjerte. Jeg lo, græd, bad og sitrede, grebet af de følelser, som det besyn-

derlige tema i c-mol, stedse på ny varieret, opvakte hos mig. Enhver tone fik en skikkelse, det var det sprog, som jeg forstod og besvarede, og da et *allegro presto* løftede hovedet mod skyerne og ligesom kækt udfordrede mig, lød for mine øren, drog det mig med sig til det umålelige høje. I tankernes flugt knyttede den ene tone sig til den anden; stedse hurtigere efter hinanden fulgte tempererne, stedse raskere trængte ideerne sig sammen, stedse ujævnere blev modulationerne, således at jeg til finalen, hvor temaet med fugaer gentager sin sig selv, og, idet diskannten lader den rene, sjælfulte melodi endnu en gang dykke op i dens hele pragt af tonernes hav, foredrager bassen i krusede kontrapunktsvendinger sælsomt og bizart lydende solfeggioer.

Ligesom ildstøtten, der bryder frem af Vesuvus krater, styrter sig over de stille dale, og tilintetgør alt trindt om med blindt rasende magt, således rullede og bølgede vildt larmende bastoner fremad med ustandset kraft, for med deres polyparme at bemægtige sig melodien, som stedse gjorde svagere og svagere modstand, og trække den ind i deres ildkredse. Det var en hård kamp på død og liv, hvori ingen ville vige, indtil melodien endelig, efter mange omskiftelser vandt sejr, og endte temaet i *pianissimo*. Jeg var færdig, og faldt udmattet tilbage i stolen. Da lød der et lydeligt bifald fra alle sider; det var mine forældre med et selskab af glade gæster, som ubemærket af mig havde listet sig ind i værelset og beluret mig. Min fader omfavnede mig, kaldte mig den ene gang efter den anden sin hjertenskære Wilhelm, udgød glædestårer, og fra dette øjeblik af begyndte et nyt liv for mig. Nar mine skolearbejder var færdige, sad jeg allerede ved clavicymbalet og spillede firestemmige stykker med min fader. Nu lærte jeg også harpe og violin; begge instrumenter elskede jeg lidenskabeligt; især var de pleyelske violinkompositioner mine yndlinge, og jeg spillede dem dagligt til hen imod midnat med stedse livlig glæde. I mit femtende år, da jeg havde gjort mig ganske fortrolig med generalbassens regler, og tillige komponeret nogle større sonater, som vakte almindelig deltagelse, underviste min fader mig i orgelspil. Nu gik der en ny sol op for mig; hvad jeg hidindtil kun havde anet dunkelt, hvad der kun havde foresvævet min sjæl som et dristigt fantasibillede, antog nu en form og skikkelse, og det lå klart og

tydeligt for mine glade øjne. - Ja! orgelet er det mest fuldkomne instrument, dronningen over alle instrumenter, det indbefatter hele tonernes rige, og ethvert andet er kun en fattig skitse af dette kæmpeværk. Harmonierne fo'r forbi mine øren, på så simpelt skøn og ædel en måde svævede de himmelske toner mod det høje, trængte fra hjerte til hjerte, og påbød ærefrygt for det allerhelligste. Jeg havde ikke ro på mig, førend jeg havde nogen færdighed på orgelet; Sebastian og Emanuel Bach var mine mestre, og jeg ville prise mig lykkelig, den dag det lykkedes mig at foredrage en fuga godt på instrumentet.

Da kom den mærkværdigste dag i mit liv; det var en langfredag. Allerede længe i forvejen havde jeg, under min faders vejledning, skrevet en messe. Nu skulle den opføres. I hobetal strømmede mængden til, og da jeg satte mig ved orglet, var kirken fyldt med mennesker, ingen flere kunne komme ind. Bag ved mig stod min fader i højtidsdrag med et forædlet åsyn og uddelte noder til de musicerende og sangerne. Jeg kastede mit blik på den bølgende mængde; men pludselig fængslede en enkelt genstand min hele opmærksomhed. Lænet til en hjørnepille, i en sort dragt, stod en mand, hvis skarpt tegnede og bizart fremspringende træk gjorde et dybt indtryk på mig; de sorte, fyrige øjne skinnede som et ildhav ud af det blege, udtærede ansigt, det sorte, krusede hår faldt ned i tætte lokker, og i hans hele væsen lå noget så hemmelighedsfuldt og sælsomt, at jeg kun turde stjæle mig til at se på ham fra siden af, og når hans gennemborende øjne tilfældigvis traf mig, kastede jeg hurtigt mine på partituret. Messen begyndte; Himmel! hvor blev jeg til mode, da jeg nu spillede, og sangerens fuldtonende kor stemte i med, og de obligate instrumenter forenede sig med dem! På andagtens vinger svævede jeg op til Gud, og en himmelsk ild opfyldte min sjæl, oplivede og gudbesjælede mit spil. Da faldt mit blik på den fremmede, hans hånsmil og de dæmoniske øjne gjorde mig forvirret, jeg vidste ikke mere, hvad jeg foredrog, noderne flagrede og fløj for mig som i en stormvind, brogede skikkelser trængte sig forbi mig, hænderne bævede og min fatning var borte; da trådte min fader hen til mig og råbte med en af fryd bevæget stemme: "Min inderligt elskede Wilhelm! Du gør mig i dag overmåde lykkelig!" og i et nu forsvandt feber-

drømmen, jeg var igen mig selv, og spillede rask.

Nu kom *Agnus Dei*, her havde sopranen sin solo, jeg lyttede nøje til, en englestemme lød, og som sfæretoner genlød det atter i mit hjerte. I from ydmyghed og med den inderligste følelse foredrog en jomfru soloen og da hun sang, og fløjterne og klarinetterne, som tillige med strengeinstrumenterne knyttede sig tæt til melodien, ledsagede hende. Da var det mig, som hørte jeg en stemme ovenfra, og jeg sitrede af fryd og lyst. Et hemmeligt blik faldt på sangerinden, hvis ansigt skinnede som den glimrende sols stråler, og endnu en gang så jeg på hende, da den fremmedes øjne skræmte mig tilbage.

Nu lød *Kyrie Eleison!* Basunerne havde temaet i længe udholdende toner; en firestemmig sang knyttede sig til det. Da blev jeg grebet af en magt, som jeg aldrig før havde følt, det forekom mig, at de dødelige stillede sig i en række omkring mig, og opstandelsesråbet tonede gennem skyerne, og Guds dom begyndte. Hult og rædselfuldt, som om de kom fra den anden side graven, lød tonerne i det fjerne, og da finalen klang, og paukerne hvirvlede, trompeterne skingrede, og midt imellem dem jomfruens englestemme udtønde sit: "O, tilgiv os alle synd're!", lå jeg besvimet på stolen.

Da jeg igen kom til mig selv, befandt jeg mig i min faders værelse. Foran mig stod min moder, og da jeg åbnede øjnene, trykkede hun mig grædende i sine arme. Men Himmel! hvorledes blev jeg til mode, da jeg trådte ind i salen, og så jomfruen, som havde sunget solo i *Kyrie*, for mine øjne! Jeg rødmede stærkt, da min fader forestillede hende for mig: "Jomfru Cæcilia, eneste datter af kammermusik L. i B., en af din faders skolekammerater." Jeg fremstammede nogle tomme hilsningsformularer, og forekom mig selv for første gang i mit liv ret forlegen og intetsigende, da jeg stod overfor den himmelske. Hun smilede, og syntes i begyndelsen at gotte sig over min store undselighed; men snart blev hun alvorligere, hun talte om musik, og en grundig kundskab, et rent blik, en klar anskuelse af det guddommelige i tonekunsten frembrød som perler fra hendes rosenlæber, så at jeg, hensunken i dyb andagt, kun hørte *hende*. Ethvert af hendes ord faldt i mit hjerte og de rørte en streng, som gav harmonisk genklang. Således havde jeg endnu aldrig hørt nogen tale om musikken; fra et andet

synspunkt, end jeg hidindtil havde forestillet mig dem, fremstillede Cæcilia mig den hellige kunsts øjemed og bestemmelse; hun talte så overbevisende, med så megen indre sandhed, at jeg endnu stod tavs, længe efter at hun var færdig, og ville vide min mening; jeg skammede mig egentlig ved ikke at kunne fremstille noget, som mødte hendes anskuelse; det krænkede mig, og for at synes ret lærd i hen øjne, ræsonnerede jeg med et forråd af veltalenhed og en ødselhed af citater om teori og rigtigt studium af tonekunsten. Smilende hørte den unge pige på mig, og svarede, da jeg var færdig med min afhandling, i en mild tone: "O, tro De mig! alt dette, som De siger mig, er ikke andet end den tomme form, det ubesjælede legeme, et aggregat af kolde rækker af noder; musikkens væsen, dens indre kraft, ligger i hjertet, og digteren har ret, når han synger:

Kun sjælen Polyhymnia tolker."

Hun ville sige endnu mere, da min moder nærmede sig med bøn om, at hun ville foredrage noget på clavicymbalet; glad samtykkede hun i det, jeg rakte hende en pakke noder til udvalg - hun tog Beethovens *Adelaide*. Hvorledes skal, hvorledes *kan* jeg beskrive, hvad min sjæl følte, da jeg hørte de rene, himmelske klokke-toner, som, ledsagede af det inderligste udtryk, lød således, at jeg gudbesjælet udråbte: "Ja, musikken bor i hjertet!" Hvad jeg hidtil havde savnet, hvad der havde efterladt en tomhed i min sjæl, havde jeg nu fundet - jeg elskede.

Hvor ganske anderledes lød nu enhver tone! Hvor meget dybere og inderligere følte jeg nu ethvert sted! I sandhed! musik er kærlighed, og uden denne, er den kun en kold sammenføjning af noder, som står i en række, uden liv, Uden værd; først kærlighed besjæler de stive masser, den trænger ind i klangtonernes kaos, og oplyser de dunkle stier med et himmelskt lys.

Nu samlede min fader selskabet i en fortrolig kreds, og en munter og glad samtale begyndte. Min fader sagde, at han endnu i aften ventede en gæst, som var blevet ham meget anbefalet; nysgerrige efter at vide, hvem det var, bestormede vi ham med vore bønner om at sige os det; men han ville ikke ud med sproget, og bad os have tålmodighed. Da selskabet herpå stillede det enstemmige forslag, at min fader, der var bekendt som en

god fortæller, skulle foredrage noget, råbte Cæcilia: "Ja, men ret noget uhyggeligt, jeg beder Dem, jeg beder Dem!"

"Ach! ja, ret noget uhyggeligt!" istemte hele damekredsen, og min fader begyndte: "Nå, velan da! når De ønsker det, vil jeg så godt, det kan gå, meddele Dem en historie, hvortil jeg var øjensvidne, og som desværre endte kun alt for uhyggeligt."

"Det var midt om foråret, da jeg ankom i Rom, hvortil jeg lededes af glødende længsel efter at høre det berømte *Miserère* af Allegrì i det sextinske kapel. Dette eneste mesterstykke af sin art er som bekendt ikke skriftligt optegnet, men forplanter sig til sangerne, og vandrer således fra slægt til slægt. Jeg var anbefalet til den der boende pater Martini, som modtog mig kærligt og gæstfrit i sit hus. Han gjorde mig bekendt med den ældre, italienske skoles fortrin; især var Durante, Leo, Allegrì og Palestrina de komponister, i hvis mesterværker han indviede mig. Han forestillede mig også for adskillige den gang berømte sangere, og blandt andre for den udmærkede og hidindtil endnu ikke overgåede Veluti, en lille, mager mand med funkende øjne og et højst indtagende, klangrigt organ, der kom mig venligt i møde, underholdt sig med mig i et sprog, som røbede kundskab i den gamle og nye kirkemusik, og indbød mig til *Miserère* den næste langfredag. Nu var mit ønske opfyldt; under min mest spændte forventning kom endelig festdagen, og jeg begav mig med pater Martini på vej til kapellet. Da vi trådte ind, var alt endnu temmelig dunkelt, kun hist og her hørte man en sagte hvisken; i de store, rummelige haller var der rædsomt øde, en mat lysende lampe brændte i koret og kastede sit blege lys på pillerne og buegangene, som hævede sig højt mod himmelen. Som spøgelse vandrede nogle skikkelser nede i kapellets skib og satte sig ned på deres sæder. Det blev imidlertid stedse lysere og mere levende; musikere, sangere og sangerinder samledes i koret, mængden strømmede til i skarevis, og jeg bemærkede fremmede fra næsten alle Europas riger, som den dag havde forsamlet sig på et og samme sted. Jeg stillede mig med min ledsager i solosangernes første række, for ganske at opfange hver tone. Blandt mine skønne naboersker fængslede en ung dame, hvis ansigt et tæt slør tilhyllede, min hele opmærksomhed. Den majestætiske skikkelse og legemets ædle holdning

udmærkede hende meget fordelagtigt frem for alle de andre sangerinder, og de tilstedeværendes spejdende blikke var kun henvendte på hende. Dog syntes hun ikke at bemærke dette, og underholdt sig på fransk med en aldrende dame, som jeg anså for hendes moder. Så vidt jeg kunne høre (for damerne talte meget sagte), angik samtalen en tredje person, et mandfolk, som ventedes med længsel, og jeg misundte denne lykkelige, hvis nærværelse man så i møde med så megen begærlighed. - Endelig kom en blomstrende, ung mand på omtrent tyve år, som kyssede den ældre dame på hånden, og bukkede sig dybt for den yngre; nu slog denne sløret tilbage, og mine øjne så en *fac simile* af den raphaelske Madonna. *Miserère* begyndte, og den ubekendte sang med en stemme, som henrev mig til den højeste beundring, og fordunklede selve Velutis mestertoner. Alles øjne var henvendt på den skønne sangerinde; også ynglingen blev rørt og højt besjælet af sin naboerskes himmelske sang, og han ledsagede de sjæfulde toner med sin vellydende stemme.

Den første komposition var til ende; en almindelig stilhed i en mængde af adskillige tusinde mennesker påfulgte; jeg trykkede pater Martinis hånd, idet jeg hviskede sagte til ham: "De har ret! Italien, og navnlig Rom, er den ægte kirkemusiks vugge, og alt, hvad vi eftergør i vort Tyskland, er kun skitser mod den."

Imidlertid havde der tildraget sig noget, som gjorde fordring på min hele opmærksomhed; den skønne sangerinde havde nemlig kastet sit blik mod siden, og blegnede pludselig; ængstelig og hurtigt greb hun sin ledsagerindes hånd, idet hun pegede på genstanden for sin øjeblikkelige skræk. Også jeg henvendte mit blik derhen, og jeg så en stor, mandlig skikkelse, tæt indhyllet i en sort klædning, der lænede sig op til en hjørnepille, med gennemboende, dæmoniske øjne, lidende, udtæret ansigt, og sortlokket hår, som med ufravendt blik betragtede den unge dame, og umærkeligt bevægede de blege læber, som mumlede den noget for sig selv. Mig selv gennemfør ved synet af den fremmedes kolde, blege marmoransigt en bange gysen, og jeg var ikke i stand til at se længere på ham. Jeg spurgte pater Martini, om han kendte den fremmede; han benægtede det; dog måtte han, efter det ydre at dømme, være en spanier, han havde allerede ofte set ham i samme klædning på de offentlige

pladser, og hver gang havde hans pinefulde tilstedeværelse været ham højst trykkende og bængstende, uden at han var i stand til at gøre sig selv regnskab for, hvorfor dette menneske gjorde så ubehageligt et indtryk på ham. Således delte vi begge de samme følelser, og jeg besluttede fra tid til anden at give agt på den unge dame og den fremmede, for at se, hvad der ville indtræffe.

Den anden komposition blev givet, og uden noget akkompagnement sang koret i længe udholdende toner; da bemærkede jeg i den unge sangerindes stemme noget vaklende, som var mig påfaldende; hendes blik var også når hun sang, kun henvendt på den fremmede, som hun, forekom det, følte sig magnetisk tiltrukket. Hendes sang gjaldt kun ham, kun den mest glødende længsel tonede i hendes stemme.

Da blev jeg betaget af en ængstende frygt, da jeg så denne aldeles pludselige åndsforvandling; også den unge mand, som sangerinden før havde omtalt så deltagende, syntes at bemærke denne forandring i sin naboerskes væsen. Han var bedrøvet over, at intet af hendes blikke traf ham, og søgte, ledet af en indre følelse, med øjnene efter genstanden for sin sel-skaberindes opmærksomhed. Da øjnede han den fremmede, og en dunkel rødme farvede hans kinder, krampagtigt greb han til kårdehæftet, og holdt det længe i hånden.

Den ældre dame gjorde den unge forestillinger i anledning af hendes gådefulde adfærd, denne hørte og så dog intet, men hang med elskovsfulde blikke ved den fremmede.

Miserére var til ende, og da mængden for størstedelen spredte sig, greb den unge mand sangerindens hånd, som om han ville ledsage hende.

Da gav de store kirkehvelvinger genlyd af en hånlatter, og den unge pige styrtede hen i den fremmedes arme, som ventede hende. Ynglingen vaklede ikke længere, i hans hånd lynede det blottede sværd; han styrter sig ind på den fremmede, som ikke viger af stedet, og stikker, i stedet for at gennembore *ham*, stålet i sangerindens bryst. Hun hensynker, bleg som døden, på alterets trin. Alt kommer i oprør og bevægelse. Der var ingen læge i nærheden. Moderen omfavnede sin døende datter, og vædede hende med sine tårer; - nogle minutter - og hun var ikke mere til. I vild fortvivlelse banede ynglingen sig vej ud af kapellet med mordvåbenet,

som endnu dampede af den elskedes blod, gennem mængden, som forfærdelse havde bragt til at forstumme."

"Med den fremmede ..." - da slog stueuret ti og på stuedøren bankede det tre gange med hule, afmålte slag. Damerne for ængstelig sammen. Døren åbnedes, og - hvem kan forestille sig min forbavselse, da jeg så den fremmede fra messen i dag for mig? Et enstemmigt: "Ach!" undfløj damelæberne; den fremmede havde den største lighed med den, min fader netop havde skildret i det sixtinske kapel. Min fader forestillede den fremmede for os som marquis de Loviedo, der ved adskillige kernerige kompositioner havde erhvervet sig kenderes bifald. Marquien undskyldte sig, som en mand af verden, til damerne, fordi hans nærværelse havde virket så forstyrrende på den glade kreds, og erklærede, at han selv havde tabt mest derved. Det fortryllende i hans melodiske stemme, og hans utvungne og lette væsen udsonede ham snart med damekredsen, og alles blik hvilede med velbehag på den interessante, blege mand, da han, kyndig i at føre ordet, bemægtigede sig samtalens tråd, og med maleriske ord skildrede den sydlige himmels fortryllende yndigheder. Også Cæcilia hørte med levende interesse på ham og vandrede med marquien, snart på Hesperiens blomstrede marker, snart på den prægtigt strømmende Guadalquivirs indbydende strandbredder, snart på Loires vinkende kyster. Jeg var den eneste i selskabet, som betragtede den forhadte fremmede med indre vrede og rædsel, og, hvor megen umage han end gjorde sig for at vinde min stemme hos sig, strandede dog alt på min forudfattede modbydelighed for ham. Da bad min fader, at den fremmede som spanier ville foredrage nogle nationalsange på sin hjemstavns guitar. Marquien samtykkede med glæde i dette, men erklærede lige så bestemt, at han kun på sit eget instrument var i stand til at kalde de sydlige toner til live, men at dette befandt sig i hans værelse. Da guitarren er et dameinstrument, så råbte damerne enstemmigt, at man måtte hente den; og, hvad jeg næppe ventede, selv Cæcilia bad så inderligt, så kærligt, at jeg selv tilbød mig at være instrumentets overbringer.

Marquien syntes at have ventet min beslutning; han fortalte mig, hvor han boede, gav mig nøglen til sit værelse, og jeg ilede bort. På vejen martredes jeg af de mangfoldigste følelser, jeg tilstod mig det selv, at jeg tilbød

Cæcilie med den unge elskovs første ild; jeg overtalte også mig selv til at tro, at jeg ikke havde gjort noget ugunstigt indtryk på hende; nu tænkte jeg mig hende med den listige, dæmoniske fremmede, som trak hende til sig gennem sine ords magnetisk tiltrækkende kredse, og den mest glødende skinsyge opfyldte mit bryst. Nu først gennemskuede jeg marquiens plan med at sende mig efter guitarren, for så meget des mere uforstyrret at kunne underholde sig med Cæcilia; nu først angrede jeg min overilede beslutning og forbitredes på skæbnen, der syntes på så sørgelig en måde at ville gøre ende på den dag, som var frembrudt så lykkelig for mig.

For igen at vende hurtigt hjem, bevingede jeg mine skridt, og fandt endelig efter megen løben frem og tilbage, marquiens meget afsides liggende bolig. Da lød i nærheden de sidste afskedstoner til en hedenfare, og jeg bemærkede først nu, at jeg befandt mig tæt udenfor en kirkegård. Men det hus man havde betegnet mig havde ingen vinduer, og den med to kæmpestore hængelåse bevæbnede husdør, på hvis stentrapper, som førte til indgangen, en stor, sort hund, smedet til en lænke, fremstillede sig for mig som *sauvegarde*, idet han istemte en lydelig hyl, da jeg gjorde forsøg på at nærme mig, gjorde, at jeg et øjeblik tvivlede om, at jeg virkelig stod udenfor marquiens hus. Da forekom det mig, at der skinnede en mat lue ud af bygningens ene side, og jeg begav mig derhen. Jeg bemærkede nu, at indgangen til huset egentlig var der, da vinduer og døre var der, lige over for kirkegården. Jeg stormede imod husdøren; intet menneskeligt væsen kunne jeg mærke til, jeg ringede voldsomt - for regnen stod i strømmevis ned; da raslede der noget ned ad trappen, døren knirkede, og en ganske sortklædt domestik, af hvis dødbløge ansigt og ældgamle dragt et gravfysiognomi trådte mig i møde, og med en fakkell, som var nær ved at slukkes, uden at høre på, hvad jeg sagde, som om han vidste mit ærinde, lyste han mig tavs to trapper i vejret. Han åbnede et værelse og forlod mig, idet han gjorde et dybt buk og pegede på bordet. Her lå en spansk guitar og adskillige noder spredt rundt omkring; to pistoler, hvorpå ordene: *Memento mori* var indgraverede, lynede mig i møde. Jeg blev i det sortdekorerede værelse, som indeholdt adskillige fysikalske apparater og en magnetisk baquet, meget uhyggelig til mode, jeg greb noderne tillige med

guitarren, og ville netop gå bort med raske skridt, da mit blik tilfældigvis faldt på et stort spejl - og jeg af forfærdelse og skræk lod noder og instrument falde. Jeg så, nej, det var ingen drøm fra min fantasi - min tilbedte Cæcilia i spejlet, bleg og bedrøvet, hun udstrakte sine hænder imod mig, og råbte med vemodig stemme, i det uret slog elleve: "Frels mig af marquiens bånd, som søger at bemægtige sig min sjæl! Frels mig for hans øjne! ellers er jeg evigt ulykkelig!" Da så jeg endnu en gang i spejlet, og to dæmoniske øjne strålede frem fra det, og hoppede og fløj tæt forbi mig. Med dem forenede marquiens spottende mund og næse sig, og således opstod et skyggebillede, som drillede mig. Da betog fortvivlelsens raseri mig, jeg greb de ladte pistoler, og affyrede dem mod spejlet på dette sataniske ansigt, idet jeg udstødte ordene: "Modtag din løn, æreløse menneske, for din gerning! Evigt, Cæcilia! er jeg din."

Da slukkedes faklen, spejlglasset klirrede, og i en tone, som jeg aldrig vil forglemme, lød det: "Gå kun, du stakkels dåre! Du undslipper dog ikke vanviddet." Jeg styrtede i største skræk ned ad den nedfaldne trappe, langt ud på gaden, ligesom pisket af de hævnende eumenider; endnu så jeg dog de sorte, omkring mig dansende øjne, og bestandig lød det bag ved mig: "Stakkels dåre! Du undslipper dog ikke vanviddet."

Halvdød, med forstyrret blik, trådte jeg ind i min faders værelse. Dog - hvad måtte jeg se! Alt var i oprør - man trængte sig i travl hurtighed omkring et punkt, jeg trængte mig også derhen, og, o Himmel! min tilbedte Cæcilia lå som afsjælet, uden livstegn, bleg og kold på stolen, og foran hende knælede marquien. Han bragte hende, da hun lidt efter lidt var kommet til sig selv igen, ind i et andet værelse, og min fader kom tilbage med den beroligende efterretning, at der for øjeblikket ifølge lægens forsikring ingen fare var for hånden, og at fremfor alt kølighed var nødvendig for den syge. Med tegn på den højeste bestyrtelse spurgte jeg med sitrende stemme: "Hvad er der sket, medens jeg var væk?" og min fader svarede: "Det var omtrent et kvarter efter din bortgang, da marquien, efter at han havde sagt enhver dame en høflighed og vundet alle for sig, underholdt sig meget fortroligt med Cæcilia, og begyndte en alvorligere samtale end den glade kreds og den muntre stemning tillod. Marquien fremsatte den sætning, at

ånden i nogle øjeblikke, uafhængig af legemlige skranker, kan bevæge sig frit, og meddele sin nærhed ved synlige spor; ganske vist er dette kun faldet i enkelte dødeliges lod, som allerede fra den tidligste ungdom af har vænnet sig til at udrive ånden, eller ideen, af det indskrænkede rums, eller det materielles, trykkende lænker, og til at oppuste den gnist, der er af guddommelig herkomst, ved en fast og utrætteligt kæmpende og uophørligt stræbende vilje til en klar lue. Således havde han kendt mennesker, som ved deres ånd gav sig til kende selv for fjerne venner, der boede i andre lande, og genkendtes af disse, og antog at selv drømmesyner, som ofte ikke kunne nægtes og grundede sig på sandhed, måtte regnes hertil. Ved denne samtals sidste henvendelse på kapitlet om drømme, gav damerne for størstedelens vedkommende marquien ubetinget ret, kun Cæcilia bestred denne anskuelse med en ødselhed af veltalenhed, med en klar og aldeles lutret opfattelse og fin taktik, og med så meget held, at marquien tabte den ene brik efter den anden på dette metafysiske dambræt, og til sidst næsten ganske forstummede, enten af mangel på modbevis, eller af andre årsager. Nok er det, han så stift og med ufravendt blik på Cæcilia, som stadig endnu førte ordet og syntes ganske sagte at mumle noget for sig selv, idet hun nogle gange ængsteligt spejdede efter uret. Da slog dette elleve, og med et lydeligt skrig sank Cæcilia ned på gulvet. Også marquien, ramt af den pludselige skræk, syntes at være som lammet og fængslet til sit sæde. Kun de blege læber bevægede sig. Dog kom han sig hurtigere end Cæcilia af sin sovesyge, og søgte nu i forening med mig at kalde den skindøde til live, hvilket også lykkedes, da marquien gød nogle stærkt lugtende dråber i hende, hvorpå hun mat åbnede de tillukkede øjne, og nævnte dit navn ganske kort og med brudt stemme."

Min fader var færdig, selskabet spredte sig; også jeg listede mig ind i mit lille kammer med brystet fuldt af vemod, og hjertet fuldt af elskov, og med hovedet fuldt af blændværk. I højeste grad angrebet på sjæl og legeme, kastede jeg mig på mit leje, og snart dalede frelseren fra alle smerter, Morpheus, ned over mine trætte øjne, så at de lukkedes, og dyb nat omringede mig.

Broget-fantastiske drømme vekslede med tunge suk, som angst og rædsel fik mig til at udstøde; for det, jeg

havde oplevet i dag antog i søvne form og skikkelse, og lod mig således to gange gennemløbe den hele række af rædsler. Hvor længe jeg befandt mig i denne tilstand, ved jeg ikke; men en ting erindrer jeg, at det tikkende stueur netop hamrede tolv og at natvægteren havde råbt sin sangs kromatiske tonestige til ende, da jeg pludselig følte min arm grebet. Rask fo'r jeg i vejret; dog, o Himmel! hvad så jeg? Min himmelske Cæcilia, indhyllet i en hvid klædning, med et forstyrret blik, flagrende hår og dødblegt ansigt, stod tæt foran mig. Et sort bånd slyngede sig som bælte omkring hendes smækre liv, og myrter og cypresser dannede en krans på hendes hoved. Den venstre hånd hvilede krampagtigt på hjertet, som om den skjulte et dødeligt sår, og med den højre vinkede hun ad mig, at jeg skulle følge hende. Jeg følte på min puls, om jeg endnu levede, jeg stirrede rundt omkring, min faders lænestol, mit klaver, mine bøger, min messe, alt fandt jeg igen, og der var ingen tvivl om, at jeg var vågen, og at ingen drømmeskikkelse af min oplødede fantasi, sammenvævet af dunst og tåge, og ligesom disse let opløsende sig selv, stod for mig. Jeg forsøgte på at tale, og ville udråde min elskedes navn; dog - min tunge var fængslet med kobberbånd, og mine tanker, som ingen i grænser kendte, fandt ingen bro, som kunne føre dem over til hende. Endnu en gang vinkede Cæcilia til mig om at følge sig, og med vaklende skridt adlød jeg. Vi gik gennem flere værelser ind i det kammer som Cæcilia blev lagt i; men hvilken forfærdelse og aldrig før følt rædsel betog mig, da jeg fandt Cæcilia blidt slumrende, således som jeg havde forladt hende i selskabet! Da mindedes jeg de gamle eventyr om dobbeltgængerne, og håret rejste sig, og knæene vaklede. Den heden-gangne Cæcilia, eller hendes ånd - stod ved døren, og pegede med bævende hånd på et sidekabinet. Da gled tårer ned over den slumrende Cæcilias purpurkind. Hun udstrakte sine hænder efter mig, og råbte: "Frels mig, Joseph! frels mig fra ulyksalig fordærvelse!" - og jeg ville springe hen til hende; som rodfæstet blev min fod dog stående på det lumske gulv, sidedøren åbnedes sagte, og ind trådte - hvem maler min forbitrelse! - marquis de Loviedo, ganske sort klædt, med et magnetisk apparat, tæt foran min elskede piges seng. Blodet steg mig til hovedet, jeg bad i tankerne den Almægtige, blot en gang at skænke mig stemme og kraften i fødderne igen, kun en gang, og aldrig mere; men alt var forgæves!

jeg måtte være stumt vidne til det græselige. Nu lænede han sig over den slumrende, og åndede på hende, og trak fra ansigtet af stedse længere kredse med fingerspidserne, idet hans ildøjne fulgte de flygtige bevægelser. Derpå nævnte han sagte, men dog tydeligt sit eget navn, og viste i et hulspejl sit billede, der brændte, som den altfortærende lue. Endelig trak han en pennekniv frem og for med den let hen over hjertet, idet han imens sagde noget for sig selv, som jeg ikke kunne forstå. Da vågnede den hævnende Nemesis i mig, min Cæcilias hjerteblod skulle jo flyde! Synet af det forfærdelige gød nyt liv i mine lemmer, med et spring løb jeg hen til marquien, og greb ham i struben, idet jeg med skrækkelig stemme udråbte: "Modtag, fordømte sjælemorder, din straf for dødssynden! Din sidste time er slået!" og derpå tog jeg med kæmpekræfter fat på ham, og kastede ham, uden at han kunne værges sig, ud af det åbne vindue, dybt ned i den med sten brolagte gård. Da lød en satanisk latter bag ved mig, foran og ved siden af mig, to fyrige øjne sprang foran mig, og en mund kom med, og råbte da igen i en græselig tone: "Gå kun, stakkels dåre! Du undgår dog ikke vanviddet!" Lysene slukkedes, det ene efter det andet, og et dybt mørke omgav mig; da værgede jeg mig, fuld af fortvivlelse, til højre og venstre mod de nisser, som hånede mig; til de to øjne kom endnu hundrede, og alt snurrede og så på mig, kredsen blev bestandig snævrere, min modstand stedse mattere - jeg bukkede under for de fjendtlige magter; da trængte et dybt suk ud af mit bryst, og - jeg vågnede.

"Altså kun drøm, ikke virkelighed!" således råbte jeg, da mit øje bemærkede, at solen allerede stod højt på horisonten, og et glad ja! udbrød fra mine læber. Dog - hvad er vågen og drøm? Gives der en tilstand, hvori sjælen kan bevæge sig friere, og, på en måde befriet for legemets trykkende bånd, kan handle selvstændigt, så er det i drømme. Dunkle anelser træder tydeligere frem i søvne, og den drømmende sjæl ser ofte længere end den vågne. Muligt er det, at min ophidsede fantasi frembragte de oplevede scener, som skiftede med dem, der var skrækkeligere, at alt, hvad jeg så og hørte, kun var et bedragerisk billede - og at et feberanfald bevægede de således berørte nerver; nok er det, at det, jeg havde drømt, blev stående i min hukommelse med glødende farver, og jeg besluttede at benytte vinket, som måske var givet

mig af en højere magt, og at iagttage marquien nøjere.

Der forløb imidlertid et tidsrum af et halvt år. Cæcilia blev hele vinteren hos os, hun kom sig først lidt efter lidt af følgerne af en overstået nervefeber. Marquien havde heller ikke forladt os, og han erhvervede sig ved sin behagelige, smidige og forekommende adfærd, og ved sine kundskaber og musikalske talenter mine forældres hele tilbøjelighed og venskab. Det uhyggelige, det rædselsfulde, som ved hans første personlige fremtrædelse gjorde et så forunderligt indtryk på os alle, og især på mig, mildnedes meget ved denne nærmere omgang, og selv Cæcilia erklærede - med lidt for stor iver, da jeg for hende ytrede de tvivl, som endnu stadig pinte mig, at marquien var en af de ædlestes mænd, og min frygt og mine bekymringer kun en forbige virkning af min bevægede fantasi. Fra alle sider tilbagevist med mine dunkle anelser og bedrageriske følelser, blev der ikke andet tilbage for mig, end at istemme de samme tirader af ros, som alle vegne tonede marquien i møde, og kun i mit indre lød en advarende stemme højt.

Marquien gav Cæcilia undervisning i guitar-spil og i italiensk; i begge dele gjorde hun de hurtigste fremskridt; da gjorde den forhadte marquis' nærhed, der forfulgte min elskede pige som sin skygge og bevogtede ethvert af hendes skridt, mig forstemt og modløs; ja! jeg tvivlede selv i nogle ulykkelige øjeblikke, hvad jeg aldrig ville have været i stand til blot at tænke, om Cæcilias kærlighed, og en følelse af skinsyge fyldte mit bryst, og pinte mig uophørligt.

Jeg formåede ikke længere at blive i denne skrækkelige tilstand. Åbenhjertigt tilstod jeg en dag Cæcilia, hvad der således foruroligede mig og forgiftede mine reneste glæder. Cæcilia hørte roligt på mig, hendes øjne fyldtes med tårer, hun trykkede min hånd til sit hjerte, og sagde med en tone, som indtil mit livs sidste åndepust vil svæve levende for min sjæl: "Evgigt er jeg din, og ingen fjendtlig magt skal rive mig fra dig"; og elskovsforbundet sluttedes i denne skønne time. Heller ikke fortav jeg mine forældre min kærlighed, og modtog deres velsignelse.

Dagen til vielsen var allerede bestemt, efter hvilken jeg tillige skulle indføres, som velskikket orgelspiller, ved kirken i P., da marquien fire dage i forvejen, på grund af et vigtigt

anliggende forlod os meget hurtigt, med den bemærkning, at han ganske bestemt ville komme igen på vielsedagen. Denne nærmede sig, og det endelige mål for alle mine ønsker og forhåbninger var kommet. Det var en fredag; den foregående nat havde jeg næsten ikke haft et øje lukket; kun, besynderligt nok! netop, da uret slog tolv, overfaldt mig uvilkårligt en stormathed, så at jeg faldt i en dyb søvn. Jeg drømte, at jeg befandt mig i kuppelkirken i brudgomsdragt med hat og kårde, ved højalteret, og ved siden af mig stod Cæcilia i hvid brudeklæde så bleg og lidende, at jeg veg sitrende tilbage. Hun lagde sin kolde hånd i min, og da præstens velsignelse skulle forbinde os for evigt lød igennem de hule kirkegange en dæmonisk skoggerlatter, og marquis de Loviedo, sådan, som jeg havde set ham ved messen, stod, lænende sig til en hjørnepille, og hæftede sit luende blik på Cæcilia. Da bad jeg med ængstelig stemme til Gud, at han ville frelse mig fra uhyret, der var mig så nært, og græd så heftigt, at jeg vågnede ved det. Endnu trillede tårerne ned ad mine kinder, uret slog eet, og jeg kunne ikke falde i slummer igen.

Endelig nærmede mit livs afgørende og vigtigste time sig; jeg iler ind i Cæcilias værelse for at føre hende til vogns og finder hende, i den festligste klædning. Smykket med unge myrter og roser, i tårer. Dette overraskende uventede optrin bringer mig til at studse, jeg spørger om årsagen, og hun tilstår mig under tårer at en bange anelse, en vemodig følelse, som om tilintetgørelse truede hende i dag, og som om hun gik smykket, ikke til vielsens alter, men til døden, foresvævede hende. Også mig gennemførte en kold gysen; jeg søgte at berolige hende, og det lykkedes mig. Min fader og moder kom over til os nu; nu besteg vi vognen, og i rask trav gik det til kirken.

Nysgerrigheden havde hidbragt så mange tilskuere, at vi kun med møje kunne bane os vej gennem de tætte rækker. Da faldt mit blik på en hjørnepille, og jeg bævede tilbage; for marquien, indhyllet i sin sorte kappe, med de glødende blikke og den spottende mund, stod ved den, og nikkede ad mig med en rædselsfuldt lystig mine, idet hans blege læber fortrak sig til en modbydelig latter. På Cæcilia, som ligeledes så den uvelkomne fremmede, gjorde hans uventede nærværelse dog mere indtryk end på mig, og hun klyngede sig fastere op til mig, som ville hun bede

mig om at beskytte hende mod hans vold.

Således gik vi gennem den tavse mængde til vielsesalteret, hvor den ærværdige præst modtog os med sin velsignelse. Efter at han havde holdt en lille tale til os, råbte han ved dens slutning med høj stemme: "Og således vier jeg da dette par i Faderen, Sønnens og den Helligånds navn! Amen." Da lød en satanisk skoggerlatter gennem de vidt ud strakte kirkemure, og en rædselsfuld stemme råbte: "Min er du jo for evigt", og Cæcilia styrtede bort fra alteret gennem den højst forbavsede mængde, og hen til hjørnepillen - i marchiens arme. Jeg kunne ikke sansere mere, og mig selv ikke længere mægtig, trak jeg min kårde og stødte den i nidingens bryst. - Men hvilket Helvedes blændværk! Jeg traf Cæcilias hjerte, hun sank ned på gulvet med det dødelige sår. Da greb fortvivlelsen mig i sine kløer. "Gå kun, du stakkels dåre! Du undslipper dog ikke vanvid!" således lød det bag ved mig, og med blodigt sværd styrtede jeg ud af kirken.

Da jeg åbnede mine øjne, befandt jeg mig på en kirkegård, og følte, at en brændende tørst plagede mig. Hvorledes jeg var kommet herhen, vidste jeg ikke, og hvad der havde drevet mig hid, forblev kun, endnu som et flygtigt omrids af mit liv, i min hukommelse. Forgæves søgte jeg, idet jeg samlede alle mine kræfter, at slæbe mig bort fra den grav, jeg lå på; jeg var alt for udmattet, og sank, idet det forekom mig, at Døden nærmede sig og stirrede på mig, tilbage på lejet, da jeg villigt fandt mig i det uundgåelige. Jeg opsendte en kort bøn til den, som ser og styrer alt, og snart lukkedes mine livstrætte øjne, som jeg troede, til den evige søvn.

Da jeg vågnede, stod en ærværdig olding foran mig, og klædningen, som indhyllede ham, viste mig, at han var dominicanermunk. Jeg kom mig efterhånden under hans pleje, og medfølelsens hemmelige bånd trak mig med inderlig længsel til den menneskelige olding. Også han syntes at have lidt skibbrud på det letbevægede livs vaklende, troløse bølger, og således mødte det ene hjerte det andet, og egen smerte og sjælens misklang fandt sig tillidsfuldt dragne til det fremmede bryst.

Pater Franciscus - således hed munken - havde grundige kundskabs om oldtiden, også de nyere værker var ham ikke fremmede, og således fordybede jeg mig, udvortes

adskilt fra Verden, hvad det indre angik, i den klassiske lærdoms vidt omfattende hav. Tre år henlevede jeg indenfor de hellige mure, og besluttede, da mine livshåb alle var uddøde, at opofre mig til præstestanden. Pater Franciscus advarede mig dog med sin veltalenheds hele kraft mod denne raske beslutning, som, en gang iværksat, efterlader martrende anger.

En dag lod pater Franciscus mig kalde ind i sin celle; han lå i sengen og så meget lidende ud. "Sæt dig hen hos mig, min søn," således talte han til mig, "jeg vil snart ikke mere være til, dybt i mit hjerte føler jeg den frelsende døds brod. Jeg har levet længe nok for denne verden, og bødet for min udåd. Så hør da, min søn! Og indslut i dit bryst, som en døende mands hellige testamente, hvad jeg betror dig på gravens rand! Allerede nærmer døden sig for at udsukke denne lille livslue; derfor må jeg fatte mig i korthed. I tyve år har jeg, under det antagne navn pater Franciscus, inden for disse mure pålagt mig den strengeste bod, sendt min angers fulde sjæl til Gud, og for hans trone håber jeg en gang nåde. Jeg nedstammer fra en fornem familie i Rom, og hedder Marcellus Caprini. Ikke min tilbøjelighed, men meget mere min faders ubøjelige vilje, bestemte mig til at vælge krigerstanden; dog var jeg med hele min sjæl den hellige tonekunst hengiven, og hvor der tilbød sig en passende lejlighed til at udøve den, tog jeg del med. Da jeg en dag sang i Sankt Peters Kirke, hændte det sig, at en jomfru, skøn og mild og god som den hellige Madonna, stod for mig, og foredrog sit nummer med så skøn en stemme, at alles øjne henvendtes på sangerinden, som i yndig forvirring trak det tætte slør ned over sit himmelske ansigt. Mig greb disse toner så vældigt, at jeg ikke var et ord mægtig, og hensunken i tavs henrykkelse kun så den unge pige. Nu kom *Dona nobis pacem* hvori jomfruen sang den første sopran med en følelse, inderlighed og andagt, så at tårerne styrtede ud af mine øjne. Messen var til ende; da traf et blik fra jomfruen mig, og hun forsvandt i trængslen. Denne afskedshilsen gav mig mod til at opsøge hende; jeg erfarede snart, at Blanca var eneste datter af kapelmester W. Jeg fandt adgang til hendes fader, som var en udmærket tonekunstner, og især lidenskabeligt elskede den i Italien så højt ærede Hasses tonesætninger, og da jeg sang temmelig godt *prima vista*, var jeg en velkommen gæst."

Her så pater Franciscus på uret. "Den er halv tolv, jeg må skynde mig at ende min historie. Kort sagt, vi så, genkendte hinanden, og tilsvor hinanden evig troskab for den altseendes øjne. Åbenhjertigt tilstod jeg kapelmesteren min kærlighed, og han velsignede vor forbindelse. Min fader håbede jeg let at besejre. Således var jeg den lykkeligste på Jorden, da en mand ved sin nærhed, som udbredte ulykker, tilintetgjorde alle mine håb. Det var marquis de Loviedo."

"Loviedo!" råbte jeg med den højeste forbavselse - og mine knæ vaklede.

"Hvorfor røres du, min søn! så heftigt af dette så skæbnevarslenende navn, som kun styrter mig i graven?" vedblev oldingen; "hør, hvad der skete! Marquien, en dygtig tonekunstner, og meget øvet i forstillingskunsten, erhvervede sig snart kapelmesterens agtelse og venskab, men jeg så kun min lykkes dæmon i dette blege marmoransigt, med disse stirrende, sorte øjne, og den spottende mund. Også Blancas tillid vidste han at tilkæmpe sig på en behændig måde, idet han hyklede den inderligste deltagelse for vort vel. Han lærte Blanca italiensk; men det var snart kommet så vidt, at jeg hadede den påtrængende marquis. Hvorfor skal jeg fortælle dig omstændeligt, på hvad måde det lykkedes ham at vinde selve Blancas englerens hjerte således for sig, at hun holdt ham for den ædleste mand?"

Nu slog mit livs skæbnevarslenende time; det var en fredag, da Allegris *Miserère* blev udført i det sextinske kapel. Næste dag skulle min forlovelse med Blanca gå for sig, da selv min fader, efter at have overtydet sig om, at min beslutning var klippefast, samtykkede i det. Blanca stod tillige med sin moder, et indfødt fransk fruentimmer, ved siden af mig, og sang så skønt, at selv Velutis mester-toner ved hendes stemme blev stillet i skygge. Dog, hvor bævede jeg tilbage, da jeg så marquis de Loviedo i en sort klædning, stirrende koldt og mørkt hen for sig, lænet mod en pille. Da styrtede Blanca, idet jeg ville ledsage hende hjem, sig i marchiens arme, som ventede hende, og mit sværd, i stedet for at træffe nidingen, faldt i min evigt elskede Blancas hjerte, og jeg styrtede, forfulgt af de hævnende furier, fuld af fortvivlelse ud af kapellet.

"O skæbnens forunderlige tilskikkelse!" råbte jeg, "altså måtte min fader i det sextinske kapel være øjen-

vidne til gerningen, og finde marquis de Loviedo der, som tyve år senere frarøvede mig min lykke, mit liv, mit alt, ham, for hvis skyld jeg myrdede min Cæcilia!"

"Altså endnu et offer!" rallede Franciscus med hul stemme. "O herre! Gengældelsen er nær, min ånd vil straffe nidingen for hans udåd! Dog - jeg har tilgivet ham, som den Almægtige en gang vil tilgive mig. Hør nu, min søn og min sorgs deltager, det øvrige af mit liv. Jeg flygtede fra Italien til Tyskland, hvor jeg vedligeholdte en brevveksling med nogle venner; snart erfarede jeg, at min fader var død af græmmelse, og at min moder havde fulgt ham. Nu havde jeg intet mere at gøre i denne verden, jeg blev munk, og levede, sysselsat med mine pligters punktlige opfyldelse, uden at jeg i tyve år erfarede noget om mit hjem. Da fik jeg for otte dage siden ved min mest trofaste ven efterretning om, at marquis de Loviedo tjente som oberst ved den franske hær, under navn af Julian St. Romain, og at hævnens tid nu var kommet; han ville udøve gengældelsen for mig. Jeg frarådede ham det dog, og besvor ham, ikke at foregribe det evige Forsyn, og at overlade marquien, min største fjende, til hans samvittigheds kvaler. Nu går jeg forsonet med Gud og Verden, efter at jeg har betroet dig, min søn, hvad der endnu lå så tungt på mit hjerte. Jeg kunne ikke længere holde mine tårer tilbage og lå ved hans bryst. "Og nu en ting endnu, min søn! det eneste og sidste, jeg beder dig om: ingen hævn over marquien! Sværg mig det!" - Jeg ville allerede løfte hånden til ed, da fik oldingen trækninger, og - hans sjæl stod for Gud. Nu holdt intet mig mere indenfor de sørgeligt øde mure, og jeg besluttede at forlade dem så hurtigt som muligt. Da indtrådte det gunstige tidspunkt for mig; Preussens højhjerterede monark kaldte sine børn til kamp for Gud, konge og fædreland. Det var en skøn, en gylden tid; ynglinge, mænd og oldinge ilede til fjerne; også i de stille, fredelige klostereale tonedede en monarkens råb; jeg hilste sidste gang det hellige sted, som hidindtil havde plejet mig så moderligt, og blev soldat.

Med klingende spil drog vi modigt mod fjenden, alle besjælede af én følelse. Folkeslaget ved Leipzig blev givet; fra tusinde ildsvælp styrtede døden sig over valpladsen, i to dage blev sejren uafgjort, endelig hældede den over på vor side på den tredje dag. Slagne på alle kanter flygtede de

tapre franskmænd til Leipzig; da blev jeg en fransk oberst va'r, der, som det syntes, hårdt såret, slæbte sig møjsommeligt frem; hatten var faldet af ham, og vildt flagrede de ravnsorte lokker omkring det dødblege ansigt, medens den til et krampagtigt smil fortrukne mund mumlede nogle afbrudte ord for sig selv. Drevet af en indre anelse, vil jeg gå nærmere, og - min puls bankede stærkere, det var marquis de Loviedo, det var min saligheds morder, som jeg nu havde i min magt. Med tordnende stemme og uddragen kårde, råbte jeg: "Holdt!" og så den forskrækkede i de luende øjne. Marquien stod som tilintetgjort, han så flygtigt på mig, fo'r med den blødende hånd op mod panden, som om han besindede sig på noget, og sagde så i en dæmpet tone: "Jeg ved, at jeg må ende mit liv i dag, dog ikke ved din hånd, ulykkelige! Foregrib ikke den evige gengældelse; min udåds mål er fuldt, hævnens time slår snart. Jeg ved, hvad jeg har frarøvet dig, jeg kender det skrækkelige i min gerning, og dog vil du græde en tåre over mig, når du skal se mig ende skrækkeligt for dine øjne. Følg mig! - Kun hundrede skridt herfra ligger et ældgamelt slot. Når vi går ad denne sti, er vi der. Der vil du få hævn, hvis du ønsker den." Marquiens brystne tone, den hedenfarendes stemme og tilståelsen om hans egen ulykke holdt slaget tilbage, som allerede svævede over hans hoved. Jeg fulgte hans indbydelse; det blev imidlertid nat, og da vi trådte ind i slottet, slog klokken elleve.

Vi klavrede møjsommeligt op ad den forfaldne trappe op til en stor ridder-sal, som var smykket med ruiner af gamle helte. Vinden strømmede gennem de ituslæede vinduer og blæste faklerne ud. Marquien tog en stor pakke, trak enkelte billeder ud, og kastede dem i kaminluen. "Seksten ofre," sagde han, "er faldet ved mig, lutter brude. Se kun her!" og derpå viste han mig også Cæcilias billede, som udstrakte hænderne efter mig. Da betog det gamle raseri mig. "Så dø da, du fordømte morder!" råbte jeg, idet jeg ville trække begge pistolerne af på ham, da det bankede stærkt på døren. Marquien fo'r sammen. "O, forlad mig ikke!" således bad han for mig på sine knæ, "forlad mig ikke nu i min sidste time! Har du ikke hørt ham? Hu, hu! det vil blive et lystigt gilde, og derpå omklyngede han mig med bævende hænder. Jeg blev selv bange, da det tordnede anden gang. "O, forlad mig ikke!" således hylede marquien hulkende, da det bankede

endnu heftigere tredje gang, hele slottet rystede, og den knirkende dør åbnedes vidt. Da råbte marquien i den højeste forfærdelse: "Jeg adlyder og følger dig!" Jeg greb de ladte pistoler, og listede mig bag efter den modløst vaklende; i det samme slog det ældgamle slotstårn tolv.

Udenfor var det et frygteligt vejr, i strømme styrtede regnen ned, og lynene, som krydsede hinanden, oplyste vor sti. Med spændte haner, og pistolerne beredte til skud, fulgte jeg min ængstelig stønnende formand, som udstødte tunge suk. Nu kom vi ind i den lille skov. Natfuglene surrede forbi og fyldte natten med rædsel, og trætoppene raslede os i møde, og varslede det skrækkelige, som nu skulle komme. Nu standsede marquien pludselig sine skridt, og pegede med sitrende hånd på et lyst skinnende punkt: luen blev stedse større, og snart stod en ildstøtte i kæmpestor menneskeskikkelse for os, og vinkede ad marquien. Da råbte marquien i en frygtelig tone: "Forlad mig ikke, tonekunstner!" og jeg afskød begge pistolerne på ildskikkelsen. Nu hørte jeg marquiens angstskrig og rallen, og det forekom mig, som om han blev kastet ned på jorden fra en betydelig højde. Da fo'r lynilden gennem den tætte busk, og jeg så marquien ligge afsjælet på jorden, uden spor af dødelig beskadigelse, ganske forreven, med et fortrukket ansigt. Endnu stirrede hans brystne øje på mig og fordrede hjælp af mig; da styrtede jeg i navnløs forfærdelse gennem skoven, og bag efter mig var det, som nogen løb og råbte i en frygtelig tone: "Løb kun, stakkels dåre! Du undgår dog ikke vanviddet."

* * *

Her var den mærkværdige historie til ende, pergamentsrullen faldt ud af mine hænder, lysene var brændt ud. Klokken slog seks. Da løb jeg ud for at finde den ulykkelige Werners bolig; men forgæves søgte mit øje det lille faldefærdige hus. Kun store, anselige huse mødte mit blik; endelig spurgte jeg hos alle naboerne efter tonekunstneren Werner, som jeg ganske bestemt i går nat havde talt med i denne gade i en af bygningerne, men ingen kendte noget til en tonekunstner af dette navn; selv de ældste erindrede aldrig at have set nogen sådan. I den sælsomste stemning listede jeg mig hjem, men pergamentsrullen var forsvundet.